

TÍNH HỖN DUNG TRONG TÔN GIÁO MỚI Ở NHẬT BẢN QUA HAI TRƯỜNG HỢP: TỔ CHỨC KHOA HỌC HẠNH PHÚC VÀ TỔ CHỨC P.L KYODAN

Tóm tắt: Nhật Bản là quốc gia hải đảo trong khu vực Đông Bắc Á, rất đa dạng về tôn giáo. Bên cạnh các tôn giáo truyền thống, tôn giáo mới ở Nhật Bản xuất hiện chủ đạo vào thời kỳ trước Chiến tranh Thế giới thứ Hai và phát triển mạnh vào giai đoạn sau Chiến tranh. Tôn giáo ở Nhật Bản có truyền thống hỗn dung tôn giáo từ thời xa xưa. Các tôn giáo tồn tại trên cơ sở ảnh hưởng lẫn nhau mà không bài trừ nhau. Kế thừa điều đó, không ít tổ chức tôn giáo mới của Nhật Bản cũng mang tính hỗn dung. Tổ chức Khoa học Hạnh phúc và tổ chức P.L Kyodan (Giáo đoàn Tự do hoàn hảo - Church of Perfect Liberty) là hai tôn giáo mới trong số những tôn giáo đó.

Từ khóa: Tôn giáo mới; hỗn dung; Nhật Bản.

Dẫn nhập

Sau khi Chiến tranh Thế giới thứ Hai kết thúc, sự thay đổi của chính sách tôn giáo Nhật Bản theo hướng tự do hóa, quá trình phát triển kinh tế thần kỳ cùng với việc đô thị hóa diễn ra nhanh chóng, kéo theo sự tập trung dân số về các đô thị. Đó là những điều kiện thuận lợi để các tôn giáo mới ở Nhật Bản ra đời và lan truyền nhanh chóng, có sức ảnh hưởng trong xã hội. Mặc dù tôn giáo mới ở Nhật Bản rất phong phú về số lượng và đa dạng về phương thức hoạt động, song chúng cũng có những những đặc điểm chung. Trong đó tính hỗn dung trong giáo lý của các tổ chức là một đặc điểm nổi bật. Trong khuôn khổ bài viết này, chúng tôi giới thiệu hai trường hợp tiêu biểu, đó là tổ chức Khoa học Hạnh phúc và tổ chức P.L Kyodan.

* Viện Nghiên cứu Đông Bắc Á, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.

Ngày nhận bài: 24/11/2021; Ngày biên tập: 08/01/2022; Duyệt đăng: 20/3/2022.

1. Tổ chức Khoa học Hạnh phúc

Tổ chức Khoa học Hạnh phúc (Kofuku no Kagaku, tiếng Anh là Happy Science) ra đời ngày 6/10/1986 và được công nhận tư cách pháp nhân tôn giáo vào ngày 7/3/1991. Người sáng lập là Ryuho Okawa, sinh năm 1956. Tổ chức hoạt động với phương châm “Mang lại hạnh phúc cho nhân loại bằng cách truyền bá sự thật” (to bring happiness to humanity by spreading the Truth). Trước khi thành lập tổ chức này, Ryuho Okawa đã tốt nghiệp khoa Luật trường Đại học Tokyo và xuất bản nhiều cuốn sách mang tính “thông điệp tâm linh” tập hợp tư tưởng của các nhân vật, như: Giê-su, Khổng Tử và Đại sư Nhật Liên¹. Năm 1986, ông từ bỏ công việc tại một tập đoàn thương mại, sáng lập ra tôn giáo của riêng mình. Năm 1987, bộ ba cuốn sách: *Luật Mặt trời*, *Luật Vàng* và *Luật Vĩnh cửu* (The Laws of the Sun, The Golden Laws, The Laws of Eternity) được xuất bản, tạo thành bộ giáo lý cốt lõi của tổ chức Khoa học Hạnh phúc, cùng với quyển kinh điển cơ bản *Pháp Chính niệm* (The Dharma of the Right Mind)². Các giáo lý cơ bản của Khoa học Hạnh phúc là *Khám phá Chính niệm* (Exploration of the Right Mind) và *Tứ chính đạo* (The Fourfold Path) cùng niềm tin vào *El Cantare* - Thần cao nhất của Trái đất, chúa của các vị thần. Theo Okawa, để có được hạnh phúc, phải thực hành các nguyên tắc hạnh phúc được gọi là *Tứ chính đạo*, bao gồm: *Tình yêu*, *Trí tuệ*, *Tự suy ngẫm*, *Tiến bộ*. Khi tham gia Khoa học Hạnh phúc, tín đồ phải có khao khát và kỷ luật để tìm kiếm sự thật và đóng góp tích cực vào việc thực hiện tình yêu, hòa bình và hạnh phúc trên trái đất này”. Tổ chức nhấn mạnh niềm tin mạnh mẽ vào vị Chúa của Trái đất - El Cantare. Một phần của Ngài được cho là sinh ra trong hình hài của Đức Phật Thích Ca Mâu Ni. Trong kinh Cựu Ước, El Cantare được biết đến với cái tên Elohim, và Ngài cũng là đại diện cho truyền thuyết cổ xưa “*Cây Sự Sống*”. Tất cả các tôn giáo đều khởi thủy từ một nguồn - El Cantare, Ngài đã tạo ra thế giới này bằng tình yêu. Một phần của El Cantare nằm bên trong Okawa, người đang hướng dẫn nhân loại tạo ra một thế giới hòa hợp và thịnh vượng. Mơ ước của Khoa học Hạnh phúc là tạo nên một thế giới gọi là *Utopia* - Nước Trời (A Kingdom of God). Utopia là nơi mỗi cá nhân sống hết sức mình bằng cách thực hành *Sự thật* (Truth) - luật lệ chi phối toàn bộ vũ

trụ. Thế giới đó bắt đầu trong tâm trí, khi vượt qua được những trở ngại về môi trường và hoàn cảnh, đạt tới trạng thái yên ổn và hạnh phúc, sau đó thế giới đó thực sự hiện ra như một thiên đường trên Trái đất. Có thể nói, Utopia là giấc mơ ẩn sâu trong mỗi con người và có thể thực hiện bằng cách tuân theo các nguyên tắc tạo nên Utopia³.

Hiện nay, tổ chức Khoa học Hạnh phúc đã xây dựng được mạng lưới các lĩnh vực khác nhau như Viện Khoa học Hạnh phúc (Happy Science Academy), Đại học Khoa học Hạnh phúc (Happy Science University), Đảng Thực hiện Hạnh phúc, Nhà xuất bản IRH Press⁴, và ba công ty giải trí truyền thông, được gọi là New Star Production, ARI Production và HS Pictures Studio. Ngoài trụ sở chính ở Tokyo, tổ chức này có hệ thống các nhà thờ và các chi nhánh truyền giáo tại Nhật Bản và các quốc gia khác. Các nhà thờ được gọi là *Shoja* (精舎). Ngày 01/01/1994, chi nhánh đầu tiên ở nước ngoài của tổ chức được thiết lập tại New York. Hiện nay các *Shoja* đã được xây dựng tại Brazil, Australia, và cả ở Hawaii (Mỹ)⁵. Số tín đồ của Khoa học Hạnh phúc không được tổ chức này công bố thường niên, trong cuốn Niên giám tôn giáo Nhật Bản các năm, số liệu về số tín đồ của tổ chức này cũng không được cập nhật. Số liệu gần đây nhất là trong công bố của tổ chức năm 2010, trong đó ghi số tín đồ ở tám mươi sáu quốc gia trên thế giới là 12.000.000 người⁶. Vào tháng 2/2017, nữ diễn viên Fumika Shimizu đã gây xôn xao dư luận khi tuyên bố đột ngột rút lui khỏi công ty sản xuất giải trí cũ của mình để tham gia vào tổ chức này. Điều này khiến dư luận liên tưởng tới việc ngôi sao Tom Cruise tham gia vào giáo phái Scientology ở Mỹ.

Tổ chức Khoa học Hạnh phúc còn lập ra Đảng Thực hiện Hạnh phúc (tên tiếng Anh là The Happiness Realization Party, viết tắt là HRP), cho thấy tổ chức này không giấu giếm ý định tham gia vào chính trường. Tuy nhiên, việc tham gia vào chính trị cũng khiến nhiều người nhìn nhận tổ chức này theo chiều hướng tiêu cực.

2. Tổ chức P.L Kyodan (Church of Perfect Liberty)

Tổ chức P.L Kyodan (tên tiếng Anh là Church of Perfect Liberty, viết tắt ngắn gọn hơn chỉ là P.L, tức Giáo đoàn Tự do hoàn hảo), lại được hình thành trên cơ sở dung hợp nhiều tôn giáo, tín ngưỡng

truyền thống của người Nhật. Ngoài ra, đây cũng là một trong những tổ chức tôn giáo mới có số lượng tín đồ lớn ở Nhật.

P.L Kyodan được sáng lập vào năm 1916 bởi Thiên sư Miki Tokuharu (1871-1938) và con trai⁷, Tokuchika (1900-1983), cùng với Kanada Tokumitsu (1863-1924) - một giáo sĩ Thần đạo (người đã sáng lập giáo phái Tokumitsu-kyo vào năm 1912). Khi đó, tên của tổ chức này là Mitake-kyo Tokumitsu-daikyokai (trong đó Mitake-kyo là tên của một trong mười ba phái Thần đạo dân gian⁸, tổ chức này tự xếp mình vào hệ đó. Miki Tokuharu- người sáng lập chính - đã nỗ lực tạo ra một tôn giáo từ những giác ngộ có được sau một quá trình tu tập theo Chân Ngôn tông và Thiên tông, cùng với giáo lý Thần đạo, và tín ngưỡng thờ thần núi cổ xưa. Kanada Tokumitsu, người đồng sáng lập, đã đề ra mười tám điều giáo huấn trong giáo lý, sau khi ông mất năm 1919, có thêm ba điều giáo huấn khác nữa được Miki Tokuharu thêm vào, được gọi là *Nhân huấn*, trong đó người thầy sẽ dạy cho tín đồ hướng vào con đường sống đúng đắn. Năm 1928, tổ chức đổi tên là Fusou-kyo Hitomichi Tokumitsu-kyokai, đánh dấu bước chuyển đổi sang Fusou-kyo⁹ -cũng là một phái Thần đạo. Miki Tokuharu chính là người đã đưa *Himorogi*¹⁰ - không gian thờ cúng linh thiêng của Thần đạo, vào P.L Kyodan, và ngôi đền hàng ngày ở đó. Giống như Fusou-kyo, nhánh của phái Thần đạo chuyên thờ thần núi mà họ mang tên ban đầu vào năm 1928, giáo lý của P.L Kyodan tập trung vào gia đình, các mối quan hệ xã hội hơn là các khía cạnh bí truyền và khổ hạnh. Năm 1931, tổ chức đổi tên là Fusou-kyo Hito no michi-kyodan. Năm 1935, tổ chức ước tính có một triệu tín đồ tại Nhật¹¹. Tuy nhiên, cũng giống như nhiều tôn giáo mới khác, tổ chức này cũng bị cấm vào năm 1937 do cáo buộc vi phạm Luật Gìn giữ Hòa bình, bị coi là truyền bá dị giáo vì tuyên truyền *Amaterasu* là Mặt trời, không phải Nữ thần Mặt trời tối cao, mắc vào tội phạm thượng, tức không tôn trọng và không cố gắng giữ gìn để quốc Nhật Bản. Miki Tokuharu qua đời trong tù, con trai ông - Tokuchika, được thả ra vào năm 1946, sau đó Tokuchika xây dựng một đền thờ ở Kyushu và đổi tên tổ chức thành *Church of Perfect Liberty*, hay thường được viết tắt là P.L Kyodan. Sau khi được “cởi trói” khỏi những luật lệ khắt khe thời chiến, P.L

Kyodan có sự phát triển nhảy vọt về số lượng tín đồ. Theo Niên giám Tôn giáo hàng năm, năm 1956, P.L Kyodan mới có 605.213 tín đồ, tới năm 1963, con số này đã là 1.164.814 tín đồ ở Nhật Bản. Thậm chí, rất nhanh nhậy, tổ chức này sử dụng tiếng Anh để truyền bá ra thế giới, bắt đầu tại Mỹ năm 1960. Hiện nay, P.L Kyodan có khoảng hơn 1 triệu tín đồ ở 10 quốc gia¹², ngoài Nhật Bản còn Canada, Mỹ, Peru, Brasil, Argentina, Paraguay, Australia, Pháp, Bồ Đào Nha, song vẫn như các tôn giáo mới Nhật Bản khác, tín đồ tôn giáo này ở Châu Âu rất nhỏ bé. Nhưng số tín đồ của tổ chức này lại sụt giảm, chỉ còn 741.788 tín đồ theo Niên giám Tôn giáo năm 2018. Tuy vậy, P.L Kyodan luôn được xếp vào một trong các tôn giáo mới có quy mô lớn nhất.

Tín đồ P.L Kyodan được dẫn dắt bởi *Oshieoya* (tiếng Nhật có nghĩa là người đóng vai trò là cha mẹ truyền dạy những điều tốt đẹp), cũng thường được gọi là Giáo trưởng (Patriarch) đối với tín đồ nước ngoài. Đối với tín đồ, Ngài là người giúp chữa lành ốm đau bệnh tật theo nghi thức chữa bệnh hàng tháng, gọi là *Ofurigae*. Trong P.L Kyodan, tất cả những đau đớn và khó khăn xảy ra, như: thiên tai và bệnh tật, được coi là cảnh báo của Chúa về những thói xấu trong tinh thần mỗi người. Để đẩy lùi những thói xấu, cần có *Mioshie*, tức chỉ dẫn của thần linh, hướng con người vào con đường đúng đắn. Nghi thức *Thay đổi bản thể* (*Omikawari no jinji*) được thực hiện trong các buổi hành lễ, ở đó những nỗi khổ đau bệnh tật của tín đồ tạm thời được cơ thể Giáo trưởng tiếp quản. Giáo trưởng hiện tại, Miki Takahito (1957-) - người đứng đầu P.L Kyodan kể từ năm 1983, được tín đồ tin là sở hữu sức mạnh của thần linh và có thể có đưa ra chỉ dẫn của thần linh cho những ai thỉnh cầu. Bất cứ đâu, sau khi nghi lễ hàng tháng diễn ra, Giáo trưởng đều được tín đồ gửi lời cảm tạ vì phúc lành và những điều tốt đẹp đã mang đến cho nhân loại. Các tín đồ hiểu về lời Giáo trưởng cũng rất khác nhau. Trong chi hội P.L. Kyodan ở Oakland, California, Giáo trưởng được tin là Chúa sống hay còn gọi là *Ikigami*, vị chúa thời đại mới hiện thân trong hình dạng con người, vị cứu tinh cho thời đại hiện nay.

Giáo trưởng Miki Takahito sống và làm việc tại trụ sở chính của tổ chức ở Tondabayashi, phía Tây Nam Osaka, bao gồm một tòa tháp,

một bệnh viện chuyên nghiên cứu về tâm thần, một trường học nổi tiếng khắp Nhật Bản về những thành tích trong các môn thể thao như bóng chày, và ba sân gôn. Điều đầu tiên trong hai mươi một điều giáo huấn là *Cuộc sống con người là nghệ thuật* (Life is art), được nhấn mạnh trong việc giảng dạy giáo lý cho các tín đồ, tập trung vào tầm quan trọng của nghệ thuật trong phát triển tâm linh, một quan điểm khá tương đồng các tôn giáo mới Nhật Bản khác như Omoto-kyo (Đại Bản giáo) và Messianity (tên gọi khác của Sekai Kyuseikyo - Thế giới cứu thế giáo). Người đồng sáng lập Omoto-kyo, Onisaburo Deguchi, cũng coi *Cuộc sống là nghệ thuật* có nghĩa là loài người được tạo ra bởi sự sáng tạo của đấng thiêng, thể hiện cá tính riêng từng người thông qua việc thực hiện nghệ thuật như thế nào. Trong khi đó ở P.L Kyodan, cách hiểu trên về *Cuộc sống là nghệ thuật* tiếp tục được sử dụng, và được giải thích rộng hơn về vòng đời: sinh ra, lập gia đình, làm việc, nghỉ ngơi,....

Xuất hiện tại Mỹ từ năm 1960, P.L Kyodan ngay từ đầu đã gây ấn tượng khi thu hút khoảng 5.000 người trong vòng mười năm. Phong trào bắt đầu truyền bá ở đảo Hawaii vào năm 1968 và đến tháng 01/1997 đã có 300 người tham gia, 200 tín đồ trong số đó là dân đảo Oahu. Gần như 100% là người Mỹ gốc Nhật, 70% số đó là phụ nữ. Độ tuổi trung bình của các thành viên giáo hội khoảng 50-60 tuổi, tuy nhiên đang giảm xuống. Một vài giáo khu cũng được thành lập tại Mỹ lục địa.

3. Tính hỗn dung trong giáo lý hai tổ chức tôn giáo mới

Qua phân tích giáo lý của hai tổ chức Khoa học Hạnh phúc và P.L Kyodan của Nhật Bản, có thể thấy tính hỗn dung thể hiện rất rõ. Trường hợp tổ chức Khoa học Hạnh phúc, giáo lý cơ bản của là *Khám phá Chính niệm* và *Tứ chính đạo*: Tình yêu, Trí tuệ, Tự suy ngẫm, Tiến bộ; có điểm tương đồng với *Bát chính đạo* trong Phật giáo: Chính kiến, chính tư duy, chính ngữ, chính nghiệp, chính mệnh, chính tinh tiến, chính niệm, chính định. Trong đó, “chính kiến” (giữ một quan niệm xác đáng về Tứ diệu đế và Vô ngã), “chính tư duy” (suy nghĩ hay có mục đích đúng đắn, suy xét về ý nghĩa của Tứ diệu đế một cách không sai lầm), “chính ngữ” (không nói dối, không nói

phù phiếm), “chính nghiệp” (tránh phạm giới luật), có thể hiểu là con đường đạt tới *Trí tuệ*; “chính mệnh” (sống một cách lương thiện, tránh các nghề nghiệp làm tổn hại sinh mệnh nói chung, như: đồ tể, thợ săn, buôn thuốc phiện..), “chính niệm” (tỉnh giác trên ba phương diện Thân, Khẩu, Ý), “chính định” (tập trung tư tưởng vào vấn đề chính đáng, lợi mình và người) giống với *Tự suy ngẫm*; và cuối cùng “chính tinh tiến” (siêng năng, chuyên cần hướng tới mục đích và lý tưởng Phật đã dạy, phát triển nghiệp tốt, diệt trừ nghiệp xấu) giống với *Tiến bộ* trong giáo lý của tổ chức Khoa học Hạnh phúc. Từ năm 1994, tổ chức này đề cao Tam Bảo, Phật (Đức Phật là một phần chuyển thể của El Cantare/một phần của El Cantare nằm bên trong Okawa, Okawa là bậc giác ngộ), Pháp (giáo pháp của bậc giác ngộ - ở đây là các giáo lý do Okawa viết ra) và Tăng (các vị đệ tử của bậc giác ngộ - tức các tín đồ của tổ chức)¹³. Bên cạnh đó, El Cantare được coi là “vị Chúa của ánh sáng trên trái đất”, hình tượng “*Cây Sự Sống*” (The Tree of Life) trong giáo lý của Khoa học Hạnh phúc cũng rất phổ biến trong thần thoại, truyền thuyết nhiều nước, cũng như các tôn giáo: Kitô giáo, Do Thái giáo, Islam giáo... Theo họ, các tôn giáo đều khởi thủy từ một nguồn - El Cantare, Ngài đã tạo ra thế giới này bằng tình yêu. Như vậy, giáo lý của Khoa học Hạnh phúc là sự kết hợp giữa tư tưởng của các tôn giáo khác nhau, được lý giải một cách phù hợp theo quan điểm của tổ chức này.

P.L Kyodan, cũng như các tôn giáo mới khác: Messianity hay Mahikari, Seicho no Ie... đều có quan điểm rằng có một vị thần sáng tạo ra thế giới, và đều hướng tới mục đích chữa bệnh cũng như xây dựng đời sống tinh thần lành mạnh cho tín đồ. Cùng với sự phát triển nhanh chóng về số lượng của các tổ chức tôn giáo mới có nền tảng giáo lý Phật giáo và Thần đạo, các tôn giáo có giáo lý dung hợp từ nhiều nguồn tư tưởng như P.L Kyodan cũng thu được nhiều thành tựu đáng kể. Tính hỗn dung trong P.L Kyodan được thể hiện cả qua việc lý giải sự dung hòa giữa các tôn giáo. Trường hợp bà Sayama, 90 tuổi, người điều hành giáo khu của tổ chức tại Oakland (California), cùng sự hỗ trợ của người vốn là nữ tu Kitô giáo, Margaret, đã cho thấy điều đó. Sự chuyển biến của cả Sayama và Margaret khi đến với giáo hội P.L Kyodan thông qua việc họ đã vượt qua những rào cản tinh thần

mà nhiều người gặp phải khi từ bỏ một tôn giáo sang tôn giáo khác, họ không có mới bỏ cũ, mà sử dụng tôn giáo mới để đánh giá và hiểu biết về tôn giáo cũ sâu sắc hơn. Khi bà băn khoăn về việc từ bỏ Kitô giáo đến với P.L Kyodan để chữa bệnh, bà được giải thích rằng, nếu thực sự thấu hiểu những giáo lý được truyền đạt, bà sẽ trở thành một người Kitô giáo thực sự. Cuối cùng bà đã giác ngộ: Chúa trong Kitô giống với Chúa trong các tôn giáo khác, cho tất cả chúng ta sống trong một thế giới như nhau nơi mà Chúa là căn nguyên, là đáng đem đến cho chúng ta nhiều vị cứu thế, như Phật, Giê-su, và nhiều người khác nữa bao gồm cả Oshieoya, đáng cứu rỗi cho ngày nay. *Oshieoya* phù hợp với thời đại hiện nay là “Chúa sống, đáng cứu rỗi hiện đại, khoa học, có thể giải thích lời Chúa theo cách phù hợp với thời đại¹⁴. Có một đáng cứu thế hiện đại nghĩa là tồn tại một tôn giáo thời đại mới, truyền dạy con người cách sống đúng trong hoàn cảnh hiện tại.

Kết luận

Ngoài hai trường hợp của tổ chức Khoa học Hạnh phúc và P.L Kyodan, một số tổ chức tôn giáo mới nổi bật khác, như: Tenrikyo, Aum Shinrikyo... cũng kết hợp tư tưởng của nhiều tôn giáo trong giáo lý của mình. Điều này tạo nên sự hấp dẫn đối với tín đồ, dù trước đó theo bất kỳ một tôn giáo truyền thống nào, thì họ đều tìm thấy sự quen thuộc về mặt tư tưởng khi đến với các tổ chức tôn giáo mới này. Bên cạnh đó, việc kiến giải về một hệ thống thế giới quan mới trên nền tảng những khái niệm cũ, theo cách của từng tổ chức, đã giúp các tín đồ cảm thấy mình đang bước vào một kỷ nguyên mới về tinh thần. Tuy có vấp phải những chỉ trích của dư luận về việc “vay mượn” các yếu tố tâm linh, song sức hút của các tổ chức tôn giáo mới là điều có thể thấy được. Không chỉ có lượng tín đồ trong nước, các tổ chức này còn thu được những thành công ở nước ngoài. /.

CHÚ THÍCH:

- 1 Đại sư Nhật Liên (1222-1282) là một nhà sư Nhật Bản, người sáng lập ra Nhật Liên tông vào thế kỷ 13. Tông phái này lấy Pháp Hoa Kinh làm căn bản cho tư tưởng và sự thực hành.
- 2 Lothova Alexandra (2013), *New Religious Movements and Kofuku no Kagaku as an example*, University of Vienna (Summer Semester), Vienna, Austria, p.4.

- 3 Lothova Alexandra (2013), *New Religious Movements and Kofuku no Kagaku as an example*, University of Vienna (Summer Semester), Vienna, Austria, p. 9.
- 4 IRH là tên viết tắt của The Institute for Research in Human Happiness (Viện nghiên cứu về Hạnh phúc Con người, tên ban đầu của tổ chức)
- 5 *Các Shoja của tổ chức Khoa học Hạnh phúc*, <http://shoja.jp/shoja/>, trang website về Shoja, truy cập ngày 29/10/2021.
- 6 *Các Shoja của tổ chức Khoa học Hạnh phúc*, <http://shoja.jp/shoja/>, trang website về Shoja, truy cập ngày 29/10/2021.
- 7 Tại Nhật, những nhà sư tu hành tại chùa vẫn có thể lập gia đình và có con, nên việc các cư sĩ tại gia có vợ con là điều hoàn toàn bình thường.
- 8 Thời đó, ngoài các tôn giáo ngoại nhập, như: Phật giáo và Kitô giáo, các tôn giáo mới phải thuộc vào 1 trong 13 phái Thần đạo thì mới được phép hoạt động.
- 9 Fusou-kyo là một phái Thần đạo ra đời năm 1873, bắt nguồn từ tín ngưỡng thờ Núi Phú Sĩ.
- 10 Himorogi được hiểu là một không gian linh thiêng trong đền thờ Thần đạo, được sử dụng để thờ cúng. Đó là những khu vực vuông vắn, có tre xanh hoặc cây Sakaki - một loại cây được coi là linh thiêng trong Thần đạo - được trồng ở đền thờ, ở các góc. Các sợi dây linh thiêng (shimenawa) được trang trí dọc theo chiều dài của không gian.
- 11 Pokorny Lukas, Winter Franz (edited) (2018), *Handbook of East Asian New Religious Movements*, Brill Publishers, Leiden, Netherlands, p. 71.
- 12 Theo trang website của P.L.Kyodan : <http://perfectliberty.org> , truy cập ngày 12 tháng 10 năm 2021.
- 13 Fukui Masaki (2004), *A study of a Japanese new religion with special reference to its ideas of the millenium :the case of Kofuku-No-Kagaku, the Institute for Research in Human Happiness*, Department of Theology and Religious Studies, King's College, University of London, UK, tr.234, <https://kclpure.kcl.ac.uk/portal/files/2932610/412481.pdf>; truy cập ngày 29 tháng 10 năm 2021.
- 14 Clarke Peter B. (edited) (2000), *Japanese New Religions in Global Perspective*, Curzon Press, Great Britain, p. 181.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Clarke Peter B. (edited) (2000), *Japanese New Religions in Global Perspective*, Curzon Press, Great Britain.
2. Lothova Alexandra (2013), *New Religious Movements and Kofuku no Kagaku as an example*, University of Vienna (Summer Semester), Vienna, Austria.
3. Pokorny Lukas, Winter Franz (edited) (2018), *Handbook of East Asian New Religious Movements*, Brill Publishers, Leiden, Netherlands.

4. Shimada Hiromi (2008), *“Doanh nghiệp” tôn giáo mới*, Nxb. Kodansha, Nhật Bản.
5. Shimazono Susumu (2012), *Tôn giáo hiện đại và tinh thần*, Nxb. Kobundo, Tokyo, Nhật Bản.
6. Tân hội nghiên cứu Tổ chức tôn giáo Nhật Bản. 2011. *Guide book (sách hướng dẫn) mới nhất về các tổ chức tôn giáo*, Nxb. KK Best Book, Tokyo, Nhật Bản.
7. Fukui Masaki (2004), *A study of a Japanese new religion with special reference to its ideas of the millenium: the case of Kofuku-No-Kagaku, the Institute for Research in Human Happiness*, Department of Theology and Religious Studies, King’s College, University of London, UK, <https://kclpure.kcl.ac.uk/portal/files/2932610/412481.pdf>; truy cập ngày 29 tháng 10 năm 2021.

Abstract

FUSION IN THE NEW RELIGIONS IN JAPAN THROUGH TWO CASES: HAPPINESS SCIENCE AND P.L KYODAN

Nguyen Ngoc Phuong Trang

Institute of Northeast Asian Studies, VASS

Japan is an island country in Northeast Asia with a diversity of religions. Besides traditional religions, new religions mainly emerged in the period before the World War II and flourished in the post-war period. Religions in Japan had a tradition of religious fusion since ancient times. Religions co-existed on the basis of mutual influence without exclusion. Therefore, many new Japanese religious organizations are also mixed. The Happiness Science and the P.L Kyodan (Church of Perfect Liberty) are an example.

Keywords: New religions; fusion; Japan.